

Kot polski, czyli jak przeżyć w ciekawych czasach

Abstrahujemy tu od zakresu i sposobu pomocy doraźnej dla MSP, procedowanej obecnie. Pragniemy wierzyć że pomoc taka, tworzona kolejnymi wydaniem „tarczy antykryzysowej”, umożliwi przetrwanie znakomitej większości polskich MSP w perspektywie mierzonej kilkoma miesiącami. Mechanizmy takie powinny wejść w życie „na wczoraj” – **obecnie [12.04.2020] na każdą firmę otwierającą działalność przypadają dwie, kończące ją!**

Trend ten jest jednakże zmienny w kierunku poprawy sytuacji [4.05.2020]

Istotą problemu jest jednakże strategia średnio i długofalowa, to właśnie ona zadecyduje o przyszłej pozycji polskiej gospodarki, w tym także o losach polskich, rodzimych MSP oraz polskiej klasy średniej.

Strategia ta musi uwzględniać globalną zmianę gospodarczą, skojarzoną z pandemią Covid-19, owocującą dekonstrukcją dotychczasowej postaci globalnych łańcuchów wartości dodanej (GVC), a także zwrotem w kierunku gospodarek narodowych.

Podstawą działań powinien być tu wzrost podmiotowości firm z kapitałem krajowym. Skądinąd, ta znana i uznana zasada zawarta została w marcowej Uchwale nr 14/2016 Rady Ministrów: „Krajowy kapitał jest podstawą stabilności wszystkich gospodarek rozwiniętych i dynamizowanie jego wzrostu powinno być podstawowym priorytetem państwa (...)”ⁱⁱ.

Także Song Hongbing, światowy ekspert w dziedzinie finansów, autor cyklu książek „Wojna o pieniądź”, podczas pobytu w Polsce w listopadzie 2016 stwierdził: Powinniście budować polską, narodową gospodarkę. Nie ma w historii przykładu, żeby państwo zbudowało swoją potęgę dzięki inwestycjom zagranicznymⁱⁱⁱ.

Tym samym, patriotyzm gospodarczy w prezentowanym ujęciu to przede wszystkim dbałość o rozwój i racjonalne wykorzystanie kapitału krajowego. **Kapitał krajowy jest podstawą, w oparciu o którą nie tylko my, lecz także nasze dzieci i wnuki powinny dostać szansę niezależnego i podmiotowego bytu gospodarczego.**

Potrzebę zwrotu w kierunku gospodarek lokalnych sygnalizują znaczący politycy i eksperci:

- Europosel Zbigniew Kuźmiuk: „*Po raz kolejny w sytuacji zagrożenia tym razem kryzysem pandemicznym okazuje się, że kapitał ma narodowość, a polskie państwo może liczyć tylko na podmioty z rodzimym kapitałem*”^{iv}.
- Wicepremier Jacek Sasin: „*najważniejsza będzie właśnie rola największych firm, tych należących do państwa. To one będą kołami zamachowymi gospodarczego odbicia. One będą w stanie inwestować i pobudzać wzrost, one będą kontrahentem dla małych i średnich polskich firm.*”^v
- Prezydent Andrzej Duda inauguruje akcję „Kupuj „Produkt Polski””. „*Patriotyzm gospodarczy oraz promocja polskich produktów i usług stają się pilnie potrzebne.*”^{vi}
- Prof. Zbigniew Krysiak, prezes Instytutu Myśli Szumana: „*Globalizacja w gospodarce ulegnie odwróceniu. (...) Myślę, że dojedzie także do ważnych procesów konsolidacyjnych w branżach. W kontekście pozostawiania wytwarzania różnych produktów w kraju*”^{vii}.
- Zuzanna Skalska, uznany ekspert międzynarodowy: „*Moim zdaniem nastąpi ogromny powrót do lokalnej gospodarki. W firmach już o tym się dyskutuje, bo w tym momencie znacznie łatwiej jest tym, którzy mają dostawców i klientów w promieniu maksymalnie kilkuset kilometrów*”^{viii}.

Nie wszystkie z przedstawionych głosów uznać można za sygnał powrotu do patriotyzmu gospodarczego, rozumianego jako wspieranie kapitału rodzimego. Co znamienne, zarówno Zbigniew Kuźmiuk jak i Jacek Sasin mówiąc o roli kapitału polskiego, widzą go zasadniczo jedynie w firmach państwowych. Z kolei akcja „Produkt Polski” jest nieodległa od idei „Kongresu 590”, utożsamiających patriotyzm

gospodarczy z kupowaniem produktów, oznakowanych kodem 590. Wypada przypomnieć, że produkty takie mogą być w 100% wytworzone za granicą, a osiągnięty z nich zysk transferowany do kraju pochodzenia firmy^{ix} (sic!). Rządzący najwyraźniej zdają się zapominać, że „kluczem jest nie to, że kapitał ma narodowość, ale to, że kapitał ma poglądy”. (Barbara Fedyszak - Radziejowska, doradca Prezydenta RP, wypowiedź z 2017 r.)^x.

Czy i na ile nasi decydenci powrócą do idei, akcentowanych w latach 2015-16, nie wiadomo. Oczekiwanie od naszej klasy politycznej, obojętnie czy sprawującej obecnie władzę czy też będącej w opozycji podejmowania działań systemowych, realnie wspierających polski kapitał i polską klasę średnią, jest obarczone bardzo znaczącym ryzykiem.

Z jednej strony mamy pokusę, aby żądać i oczekiwać od ekipy rządzącej działań, naszym zdaniem najkorzystniejszych, z drugiej obserwując realia i uwarunkowania dostrzegamy nieokreśloność tychże szans. Wynika to z faktu że najpotężniejsi gracze globalni, ukryci często w cieniu, mają swoje własne, nietożsame z naszymi plany, potrzeby i oczekiwania^{xi}, a Polska jest zdecydowanie bardziej przedmiotem niż podmiotem globalnej gry politycznej.

W gospodarce liczy się jednakże efekt a nie intencje dlatego też spekulowanie, czy rządzący nie chcą czy też nie mogą sprostać naszym oczekiwaniom uznać wypada za niekonstruktywne.

Deng Xiaoping w roku 1978 położył proroczy fundament pod przyszłość gospodarczą Chin sentencją: „Nieważne, czy kot jest czarny, czy biały, ważne, żeby łowił myszy”^{xii}. Życie pokazało, że miał rację. Trudno oprzeć się wrażeniu, że w naszych warunkach, wspieranym i kontrolowanym przez Państwo naczelnym prawem i obowiązkiem kota nie jest jednakże łowienie, lecz przynoszenie w zębach daniny Państwu. Czy uda się to zmienić?...

Dowodne, systemowe wspieranie klasy średniej w krajach demokracji zachodniej jest obecnie ewenementem^{xiii}. Niestety, Polska absolutnie nie wyróżnia się in plus w tym procesie - **ważny wskaźnik inwestycji prywatnych spadł do najniższego poziomu od 30 lat, co jest załamaniem Planu na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**^{xiv}.

Trudno oprzeć się przy tym wrażeniu, że liderem takich zmian są obecnie Chiny. Działania Prezydenta Trumpa w tym zakresie uznać wypada także za znaczące.^{xv}

Obecnie obserwujemy zwrot w kierunku łańcuchów wartości dodanej (VAC) krajowych jak i regionalnych.

Warunkiem takiej współpracy, nie tylko ze względu na pandemię, jest rozwój kompetencji cyfrowych, obejmujących oraz integrujących całość łańcucha wartości dodanej a nie jedynie produkcję, uruchamiając biznesową migrację z obszaru Made in Poland do Created in Poland, podobnie jak w Chinach.

Jak od strony praktycznej budować takie VAC, wzmacniając przy tym rodzime MSP, także z pomocą niezwykle cennej idei umów wielostronnych wspólnie kontrolowanych, postaramy się odpowiedzieć przy najbliższej okazji.

ⁱ podana statystyka dotyczy pierwszych dni kwietnia 2020. Śledzenie bieżącej, dziennej statystyki (dość zmiennej) z podziałem na liczby zarejestrowanych, wznowionych, zawieszonych i zamkniętych działalności: <http://prod.ceidg.gov.pl/ceidg.cms.engine/?D;bbd09402-098c-43a5-a8bf-e260b22f283b>. Stan na dzień 4.05.2020 wygląda istotnie lepiej. Przeglądowe zestawienie zbiorcze za kwiecień 2020 nie zostało jak dotąd opublikowane, por. <https://dane.gov.pl/>.

ⁱⁱ https://www.gov.pl/documents/33377/436740/uchwala_plan_odp_rozw_16022016.pdf, str.3. Przedmiotowy cytat zwieńczony jest paradoksalną konkluzją: „Celem polskiego rządu musi być zatem stymulowanie aktywności polskich firm tak, aby obecność zagranicznego kapitału wzmacniała perspektywy wzrostu gospodarczego” (sic!).

-
- ⁱⁱⁱ <https://wpolityce.pl/polityka/317416-song-hongbing-powinniscie-budowac-polska-narodowa-gospodarke-nie-ma-w-historii-przykladu-zeby-panstwo-zbudowalo-swoja-potege-dzieki-inwestycjom-zagranicznym-nasz-wywiad>
- ^{iv} <https://wgospodarce.pl/opinie/76947-kapital-ma-narodowosc-czyli-lekcja-z-epidemii>
- ^v <http://fpg24.pl/artykuly/czytaj/sasin-najwazniejsza-bedzie-rola-najwiekszych-firm-tych-nalezacych-do-panstwa>
- ^{vi} <https://www.facebook.com/Karol.Jankowski/photos/a.433042526864748/1485171364985187/?type=3&theater>. Materiał, zamieszczony pierwotnie na stronie <http://wpolityce.pl>, jest obecnie niedostępny.
- ^{vii} <https://wpolityce.pl/gospodarka/495216-nasz-wywiad-prof-krysiak-unia-europejska-zbankrotowala>
- ^{viii} <https://noizz.pl/opinie/zuzanna-skalska-swiat-po-koronawirusie-bedzie-jak-polska-lat-90/rybmzvr>
- ^{ix} <https://wsperamrozwoj.pl/artykul/41/kod-590-co-naprawde-oznacza>
- ^x <https://wpolityce.pl/polityka/332068-dr-fedyszak-radziejowska-jak-oceniac-list-szefa-rasp-kluczem-jest-nie-to-ze-kapital-ma-narodowosc-ale-to-ze-kapital-ma-poglady>
- ^{xi} <https://menway.interia.pl/styl-zycia/news-zakulisowe-umowy-ktore-zmienily-swiat-dlaczego-nie-mozemy-za,nld,3211994>
- ^{xii} <https://forsal.pl/artykuly/1392359,cztery-etapy-chinskih-reform.html>
- ^{xiii} <https://www.dw.com/pl/der-spiegel-kosmopolici-kontra-populi%C5%9Bci-czyli-kryzys-zachodu/a-46913992>
- ^{xiv} <https://businessinsider.com.pl/firmy/stopa-inwestycji-prywatnych-w-polsce-najnizsza-od-czasow-transformacji/vt0g4ee> ^{xiv} <http://fpg24.pl/artykuly/czytaj/zmiany-w-globalizacji-szansa-dla-polskich-msp>